Sosiaali- ja terveysministeriö

Lausunto

26.9.2025

VN/15867/2025
VN/15867/2025-STM-9

Lausunto VaV verojaosto, 30.9.2025, HE 95/2025 vp alkoholi- ja alkoholijuomaverosta annetun lain 4 §:n ja liitteen muuttamisesta, Saara Karttunen

Alkoholi vaikuttaa kielteisesti kansantalouteen sekä väestön terveyteen ja toimintakykyyn, heikentää yhteiskunnan kokonaisturvallisuutta ja kuormittaa merkittävästi sosiaali- ja terveyspalveluita, pelastustoimea ja poliisia. Kansainvälisen tutkimustiedon sekä Maailman terveysjärjestö WHO:n suositusten mukaan tehokkaimpia keinoja alkoholihaittojen ehkäisemiseksi ovat vaikuttaminen alkoholin saatavuuteen, hintaan ja markkinointiin. Alkoholijuomien veronkorotuksilla voidaan hillitä alkoholin kulutusta ja alkoholista aiheutuvia haittoja. Jos alkoholijuomien vero- ja hintatasoja muutetaan, muutoksilla on pääsääntöisesti kansanterveydellisiä vaikutuksia.

Sosiaali- ja terveysministeriö pitää erittäin kannatettavana alkoholijuomien indeksiin sitomista, jotta verotuksen reaalinen taso ei laske hintojen muuttuessa. Sosiaali- ja terveysministeriö ei ota kantaa valittuun indeksiin.

Sosiaali- ja terveysministeriö pitää myös yleisesti kannatettavina alkoholijuomien veronkorotuksia. Esityksessä veronkorotukset kohdistettaisiin viiniin ja muihin käymisteitse valmistettuihin alkoholijuomiin. Kuten esityksessä on tuotu esille, kohdentamista voitaisiin tehdä eri tavoin eikä sosiaali- ja terveysministeriön käsityksen mukaan ole yksiselitteistä, miten kohdentaminen olisi perustelluinta tehdä. Esimerkiksi väkevien alkoholijuomien verotaso on jo tällä hetkellä korkeinta Suomessa eurooppalaisittain katsottuna. Väkevien alkoholijuomien verotaso on 2,5-kertainen Viroon verrattuna ja matkustajatuonnissa väkevien alkoholijuomien osuus kaikesta maahantuodusta alkoholista on suuri. Siten voidaan pitää ymmärrettävänä, että veronkorotuksia ei kohdenneta esimerkiksi väkeviin alkoholijuomiin.

Esityksen toteuttamisvaihtoehdoissa on tuotu esille, että valitun toteuttamistavan sijaan korotusta voitaisiin painottaa esimerkiksi juomiin, joiden saatavuutta laajennettiin Alkosta päivittäistavarakauppoihin alkoholilain muutoksella kesällä 2024. Tällöin vahvuudeltaan yli 5,5- mutta enintään 8- tilavuusprosenttisten viinin ja muiden käymisteitse valmistettujen alkoholijuomien veroa korotettaisiin muita enemmän.

Valviran tilastojen mukaan nimenomaan useiden päivittäistavarakauppaan vapautettujen tuotekategorioiden myynti on lisääntynyt, vaikka myyntimäärät kokonaisuudessaan eivät ole kasvaneet. Esimerkiksi 5,5–8-prosenttisten viinien myynti lisääntyi tammi–huhtikuussa 2025 verrattuna vuotta edeltävään aikaan 730 prosenttia, vaikka viinin myynti kokonaisuudessaan pysyi ennallaan. Sosiaali- ja terveysministeriö katsoo, että asiassa voisi harkita veronkorotuksen painottamista viinien lisäksi niihin tuoteryhmiin, joiden myyntiä on vapautettu ja joiden kulutus on tästä syystä kasvanut.

Postiosoite **Postadress** **Postal Address**	**Käyntiosoite** **Besöksadress** **Office**	**Puhelin** **Telefon** **Telephone**	**Faksi** **Fax** **Fax**	**s-posti, internet** **e-post, internet** **e-mail, internet**
Sosiaali- ja terveysministeriö				
PL 33 00023 Valtioneuvosto	Meritullinkatu 8 Helsinki	0295 16001 +358 295 16001	02951 63415 +358 2951 63415	kirjaamo.stm@gov.fi stm.fi

Valviran tilastojen mukaan nimenomaan useiden päivittäistavarakauppaan vapautettujen tuotekategorioiden myynti on lisääntynyt, vaikka myyntimäärät kokonaisuudessaan eivät ole kasvaneet. Esimerkiksi 5,5–8-prosenttisten viinien myynti lisääntyi tammi–huhtikuussa 2025 verrattuna vuotta edeltävään aikaan 730 prosenttia, vaikka viinin myynti kokonaisuudessaan pysyi ennallaan. Sosiaali- ja terveysministeriö katsoo, että asiassa voisi harkita veronkorotuksen painottamista viinien lisäksi niihin tuoteryhmiin, joiden myyntiä on vapautettu ja joiden kulutus on tästä syystä kasvanut.

Erityisasiantuntija Saara Karttunen